

6.1 SULIFFEQARNERMI MALITTARISASSAQARTITSINEQ

6.1.1 Suliffeqarneq pillugu inatsisit

Suliffeqarnermut tunngasuteqartut annersaa Namminersorlutik Oqartussanit ingerlanneqarpoq, pingaarnerusumik suliffissarsiuussisarneq, suliffissaqartitsiniutunik pilersitsiortorneq aammalu sulisussanik avataaneersunik killilersimaarinnissamik aqutsineq isumagisaralugit.

Suliffeqarnermut tunngasut Inuussutissarsiornermut Suliffeqarnermullu Naalakkersuisoqarfiup ataaniipput.

Tamanna pillugu adressemi sukumiinerusumik takuuk: www.nanoq.gl/Emner/Landsstyre/Departementer/Departement_for_erhverv.aspx

Taamaattoarli suliassaqaarfiit allat ataasiakkaat suliassaqaartisinermut pingaaruteqartut naalakkersuisoqarfiit allat ataanni inississimapput, marlullu danskit naalagaaffiata ataaniillutik.

Suliffissarsiuussisarnermik, suliassaqaartitsiniarnermik aamma sulisussanik avataaneersunik killilersimaarinnissamik pingaarnertigut aqutsineq *Suliffeqarnermi innersuussisarneq pillugu Inatsisartut peqqussutaat nr. 10, 18. december 2003-imeersoq* aamma *Kalaallit Nunaannut suliffissarsiortut killilersimaarinnissaat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 27, 30. oktober 1992-imeersoq* naapertorlugit ingerlanneqarpoq. Kiisalu *Kalaallit Nunaannut suliffissarsiortut killilersimaarinnissaat pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 24, 26. august 1993-imeersoq* immikkoortumut malittarisassaqaartitsilluni. Suliassartai Inuussutissarsiornermut Suliffeqarnermullu Naalakkersuisoqarfimmit ilaalu kommunit suliffeqarnermut ingerlatsiviini isumagineqarlutik.

Kommunini suliassat tassaapput suliffissaqaartitsiniarneq, inuussutissarsiutinut ilinniartitaanernullu siunnersuisarneq kiisalu suliassaqaartitsiniutunik pilersitsisarneq ingerlatsisarnerlu. Taakku saniatigut suliassaqaartitsiniarnermi pissutsinik paasisutissisarneq aammalu suliffissarsiortunik nalunaarsuineq suliarineqartarput.

Upernaaq 2006-mi suliassat najukkami siunnersuisarfinnut ilitsersuisarfinnullu (Piareersarfinnut) tunniunneqarput.

Tamanna pillugu adressemi sukumiinerusumik takuuk: www.nanoq.gl/Emner/Landsstyre/Departementer/Departement_for_erhverv.aspx

Sullivinni avatangiisit pillugit inatsiseqarneq aamma Kalaallit Nunaanni Sullivinnik Nakkutilliisoqarfik danskit naalagaaffiata ataaniipput, Kalaallit Nunaat Danmarkimi Arbejdstilsynip ataani immikkut nakkutilliisoqarfittut isigineqarpoq. Sulisut sulisitsisullu sinniisui nunatsinni Suliffigissaasuni ilaasortaataqarput.

Sullivinnik Nakkutilliisoqarfik Kalaallit Nunaannilu Sullivinni avatangiisit pillugit kapitalimi uani adressemilu sukumiinerusumik takukkit: www.at.dk/sw19623.asp aamma www.at.dk/sw20148.asp

6.1 REGULERING AF ARBEJDSMARKEDET

6.1.1 Arbejdsmarkedslovgivning

Selvstyret varetager størstedelen af området vedrørende arbejdsmarkedsforhold med hovedvægt på arbejdsformidling, beskæftigelsesfremmende foranstaltninger og regulering af tilgangen af arbejdskraft udefra.

Arbejdsmarkedsområdet hører under landsstyreområdet for Erhverv og Arbejdsmarked.

Se nærmere herom på adressen: http://dk.nanoq.gl/Emner/Landsstyre/Departementer/Departement_for_erhverv.aspx

Enkelte andre områder med betydning for beskæftigelsen er placeret under andre landsstyreområder og i to tilfælde under den danske stat.

Den overordnede styring af arbejdsformidling, beskæftigelse og regulering af tilgangen af arbejdskraft sker i henhold til *Landstingsforordning af nr. 10 af 18. december 2003 om arbejdsformidling m.v.* og *Landstingslov nr. 27 af 30. oktober 1992 om regulering af arbejdskrafttilgangen i Grønland*. Endvidere regulerer *Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 24 af 26. august 1993 om regulering af arbejdskrafttilgangen i Grønland* området.

De praktiske opgaver varetages af Departementet for Erhverv og Arbejdsmarked og delvis af de kommunale arbejdsmarkedsforvaltninger. De kommunale opgaver består i arbejdsformidling, erhvervs- og uddannelsesvejledning og i oprettelse og gennemførelse af beskæftigelsesfremmende foranstaltninger. Hertil kommer oplysningsvirksomhed og registrering af ledige.

Fra foråret 2006 blev opgaverne overdraget til lokale vejlednings- og introduktionscentre (Piareersarfiit). Se nærmere om centrene på adressen: http://dk.nanoq.gl/Emner/Landsstyre/Departement_er/Departement_for_erhverv/Piareersarfiit.aspx

Lovgivningen om arbejdsmiljø og Arbejdstilsynet i Grønland hører under den danske stat, hvor Grønland er en særlig tilsynskreds under det danske Arbejdstilsyn. Arbejdsmarkedets parter er repræsenteret i det grønlandske Arbejds miljøråd.

Se nærmere om Arbejdstilsynet og Arbejds miljørådet i Grønland senere i dette kapitel og på adresserne: www.at.dk/sw19623.asp og www.at.dk/sw20148.asp

Landstingslov nr. 21 af 18. december 2003 om Grønlands Hjemmestyres og kommunernes tjene-

Kalaallit Nunaanni Namminersornerullutik Oqartussani kommuninilu tjenestemandit pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 21. 18. december 2004-meersaq Namminersorlutik Oqartussani kommuninilu tjenestemandinut atuuppoq, tjenestemandinullu naalagaaffiup ataaniittunut atuunnani.

Namminersorlutik Oqartussani kommuninilu tjenestemandit pillugit tjenestemandinut eqartuussivik dansk it naalagaaffianit akisussaaffiqineqarpoq. Sulisorisat pillugit Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu inatsisit sapinngisamik naligiisninarneqartarput, assigiiaartunik atorfinitsitaanermi atugassa-qartitsinissaq anguneqarsinnaaqqullugu.

Pissutsit allat tamarmik sulisut sulisitsisullu peqatigiiffisa akornanni isumaqatigiissutitigut aalajangersagaapput.

Aalajangersimasunik atorfillit suliamullu tunngasunik eqartuussiviit pillugit inatsiseqanngilaq. Taamaammat isumaqatigiissutillit akornanni aqqiagiinngissutit amerlanertigut isumaqatigiissitsiniartoqarneratigut aalajangiiffineqartarput.

6.1.2 Suliffeqarnermi kattuffiit

Sulinermik inuussutissarsiuteqartut amerlanerpaartaat Kalaallit Nunaanni kattuffinnit sinniisuuffiqineqarput. Annerpaaq tassaavoq SIK (Sulinermik Inuussutissarsiutillit Kattuffiat).

SIK pillugu adressemi sukumiinerusumik takuuk: www.sik.gl/program/index.php

Ukiuni kingullerni assigiinnik suliallit peqatigiiffii, nammi-neerlutik isumaqatiginninniarsinnaatitaapput, assersuutigalugu makkuupput:

- Perorsaasut, Perorsaasut Ilinniarsimasut Peqatigiiffianni (PIP) peqatigiiffeqartut, perorsaasut peqatigiiffiat adressemi sukumiinerusumik takuuk: www.pip.gl
- Tusagassiorut, (TP) Tussagassiorut Peqatigiiffianni peqatigiiffeqartut, tusagassiorut peqatigiiffiat adressemi sukumiinerusumik takuuk: www.journalistforbundet.dk/sw-56203.asp
- Teleteknikerit, Radiotelegrafistit peqatigiiffianni Attaveqaammii 1917-imeersumi peqatigiiffeqarput (immikkut nit-tartagaqanngillat)
- Ingerlatsinermut teknikerit, sanaartornermik ingerlataqartut sanasullu Bygge-, Anlægs-, og trækartellet-imi (BAT) kattuffeqartut Kattuffiat pillugu adressemi sukumiinerusumik takuuk: www.batkartellet.dk/default.asp?lang=da
- Nakorsat Grønlands lægekredsforeningimik kattuffeqartut kigutilerisullu Dansk Tandlægeforeningimi kattuffeqarlutik. Adressit sukumiinerusumik takukkit: www.lkf.gl/ aamma www.tandlaegeforeningen.dk/Om_Tandlaegeforeningen.aspx

Inuit, Danmarkimiit sulisussarsiarineqartut, Danmarkiluunniit ilinniarsimasut, nalinginnaasumik qallunaat sulinermik inuussutissarsiuteqartut kattuffiini ilaasortaaffeqartarput.

Tjenestemandinik isumaqatigiinniussisarneq qitiusumik kattuffinnit sisamanit isumagineqartarpoq:

- Kalaallit Nunaanni ilinniartitsisut kattuffiat Illinniartitsisut Meeqqat Atuarfianneersut Kattuffiat (IMAK). IMAK pillugu adressemi sukumiinerusumik takuuk: www.imak.gl/ .
- Tjenestemandit kattuffiat Atorfillit Kattuffiat (AK). AK pillugu adressemi sukumiinerusumik takuuk: www.ak.gl/ .
- Kalaallit Nunaanni ilinniagartuut Kattuffiat ASG. ASG

stemænd i Grønland gælder for Selvstyrets og kommunernes tjenestemænd, men ikke for tjenestemænd under den danske stat.

Tjenestemandensretten vedrørende Selvstyrets og kommunernes tjenestemænd er underlagt den danske stat. Den grønlandske og danske lovgivning vedrørende personale er så vidt muligt harmoniseret for at skabe ensartede ansættelsesvilkår. Alle andre forhold er fastlagt gennem aftale mellem parterne på arbejdsmarkedet.

Der findes ingen funktionær- og arbejdsretslovgivning. Uoverensstemmelser mellem overenskomstparter afgøres derfor typisk ved voldgift.

6.1.2 Arbejdsmarkedets organisationer

Langt hovedparten af lønmodtagerne repræsenteres af grønlandske organisationer. Den største er SIK (Sulinermik Inuussutissarsiutillit Kattuffiat).

Se nærmere om SIK på adressen: www.sik.gl/program/index.php

I de senere år er der etableret flere faggrupper med selvstændig forhandlingsret, fx for:

- Pædagoger, organiseret i Pædagogernes Fagforening, PIP (Perorsaasut Ilinniarsimasut Peqatigiiffiat). Se nærmere om pædagogernes Fagforening på adressen: www.pip.gl
- Journalister, organiseret i Grønlands Presseforening, TP (Tussagassiorut Peqatigiiffiat). Se nærmere om Grønlands Presseforening på adressen: www.journalistforbundet.dk/sw56203.asp
- Teleteknikere, organiseret i Radiotelegrafist Foreningen af 1917 (Attaveqaat) (ingen selvstændig hjemmeside)
- Driftsteknikere, bygningsarbejdere og håndværkere, organiseret i Bygge-, Anlægs- og Trækartellet (BAT). Se nærmere om kartellet på adressen: www.batkartellet.dk/default.asp?lang=da
- Læger og tandlæger er organiseret i Grønlands Lægekredsforening og Dansk Tandlægeforening. Se nærmere på adresserne: www.lkf.gl/ og www.tandlaegeforeningen.dk/Om_Tandlaegeforeningen.aspx

Personer, der rekrutteres fra Danmark eller har taget deres uddannelse i Danmark, er typisk repræsenteret af danske lønmodtagerorganisationer.

Forhandlingsretten for tjenestemænd varetages af fire centralorganisationer:

- Lærernes Fagforening i Grønland Illinniartitsisut Meeqqat Atuarfianneersut Kattuffiat (IMAK). Se nærmere om IMAK på adressen: www.imak.gl/ .
- Tjenestemændenes Sammenslutning, Atorfillit Kattuffiat (AK). Se nærmere om AK på adressen: www.ak.gl/ .

- pillugu adressesemi sukumiinerusumik takuuk: www.asg.gl
- Kalaallit Nunaanni Peqqinnissaq Pillugu Kattuffiit (PPK). PPK pillugu adressesemi sukumiinerusumik takuuk: www.pk.gl/

Sulisitsisunut tunngatillugu Namminersortutik Oqartussani, kommunini naalagaaffimmilu pisortat sulisitsisui malunnaateqarneraapput. Pisortat sulisitsisutut soqutigisaat siunnersueqatigiinnermi isumaqatigiissutit aqquutigalugit ataqatigiinneqarput. Suliffeqarnermi namminersortuni sulisitsisut kattuffii arlaqarput: Annarsaat tassaavoq Grønlands Arbejdsgiverforening (GA).

GA pillugu adressesemi sukumiinerusumik takuuk: www.ga.-gl/.

Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut Kattuffiat, ILIK 1. januar 2009 aallarnerfigalugu GA-mut kattunneqarpoq. ILIK pillugu adressesemi sukumiinerusumik takuuk: www.ga.-gl/.

Kalaallit Nunaanni Aalisartut Piniartullu Kattuffiat (KNAPK), angallatillit, umiatsiaararsortutik aalisarsut piniartullu kattuffigaat.

KNAPK pillugu adressesemi sukumiinerusumik takuuk: www.knapk.gl/.

NUSUKA, Nunaqavissut Suliffiutillit Kattuffiat.

NUSUKA pillugu adressesemi sukumiinerusumik takuuk: <http://-nusuka.com/>

- Akademikernes Sammenslutning i Grønland (ASG). Se nærmere om ASG på adressen: www.asp.gl
- Sundhedskartellet i Grønland, Peqqinnissaq Pillugi Kattuffiit (PPK). Se nærmere om PPK på adressen: www.pk.gl/

Arbejdsgiversiden er domineret af de offentlige arbejdsgivere under Grønlands Selvstyre, kommuner og staten. Koordineringen af de offentlige arbejdsgivers interesser sker gennem en samrådsaftale.

På det private arbejdsmarked findes flere arbejdsgiverorganisationer: Den største er Grønlands Arbejdsgiverforening (GA).

Se nærmere om GA på adressen: www.ga.-gl

ILIK, Sulisitsisut Kattuffiat/Arbejdsgiverne i Grønland er med virkning fra den 1. januar 2009 sammenlagt med GA. Se nærmere om ILIK på www.ga.-gl

Sammenslutningen af fiskere og fangere i Grønland, Kalaallit Nunaanni Aalisartut Piniartullu Kattuffiat (KNAPK), organiserer kutterejere, jollefiskere og fangere.

Se nærmere om KNAPK på adressen: www.knapk.gl/

NUSUKA, Nunaqavissut Suliffiutillit Kattuffiat organiserer hjemmehørende virksomheder i Grønland.

Se nærmere om NUSUKA på adressen: <http://-nusuka.com/>

6.2 NALINGINNAASUMIK SULINERMI ATUGASSARITITAA-SUT ISUMAQATIGIISUTILLU

6.2.1 Nunaqavissut tikisitalu akornanni naligiissitaaneq

Sumi inunngorsimaneq najoqqutaralugu akissaasorsorneqarneq, 1964-mili tikisitat najugaqavissunit akissarsiaqortunerunissaannik qulakkeerinntoq kiisami 1991-mi akissarsianik isumaqatiginninniarnikkut atorunnaarsinneqarneratigut najugaqavissut tikisitalu assigiimmik ilinniagallit akornanni assigiimmillu suliallit naligiimmik pineqartalerput.

6.2.2 Piffissaq suliffiusoq aamma sulinngiffeqartarneq

Suliani assigiinngitsuni tamani suliffiup siviussusia sapaatit akunneranut nalunaaquttap akunnerinik 40-nik siviussuseqarpoq. Ukiumi katersivimmi nalunaaquttap akunnerinut suliffiusunut tamanut feriarneq nalunaaquttap akunnerinik 0,096-nik siviussuseqarpoq. Nalinginnaasumik sulinermi akunnerni 200 feriarinnaaneq pissarsiarineqartarluni.

Sulisitsisut sulinngiffeqatissatut minnerpaamik akissarsiat 12 pct-ii tunniuttarpaat.

Isumaqatigiissutini amerlanerpaani meeqqap napparsimane-rani ullormi siullermi sulinngiffeqarsinnaatitaaneq atuuppoq.

6.2 GENERELLE ARBEJDSVILKÅR OG OVERENSKOMSTER

6.2.1 Ligestilling mellem hjemmehørende og tilkaldte

Fødestedskriteriet, der siden 1964 sikrede tilkaldt arbejdskraft højere lønninger end de hjemmehørende, blev endeligt afviklet med overenskomstforhandlingerne i 1991, så der nu er fuld ligestilling mellem hjemmehørende og tilkaldt arbejdskraft med samme uddannelsesbaggrund og arbejdsopgaver.

6.2.2 Arbejdstid og ferie

Arbejdstiden for alle faggrupper er 40 timer pr. uge. Ferien udgør 0,096 time for hver times normalbeskæftigelse i kalenderåret (optjeningsåret). Det svarer til 200 arbejdstimers ferie ved fuld beskæftigelse.

Arbejdsgiverne udbetaler feriegodtgørelse med minimum 12 pct. af lønnen.

I de fleste overenskomster indgår bestemmelser om tjenestefrihed ved barns første sygedag.

6.2.3 Suliffimmi naligiissitaaneq

Kalaallit Nunaanni Naligiissitaanermut Siunnersuisoqatigiit 1998-mi pilersinneqarpoq suliffimmi arnat angutillu naligiissitaanerat siuarsassallugu.

Naligiissitaanermut Siunnersuisoqatigiit pillugu adressemi sukumiinerusumik takuuk: www.nali.gl/

6.2.4 Sulinermik inuussutissarsiuteqartut qularnaveeqqu-siinermut aningaasaateqarfiat

Lønmodtagernes Garantifond pillugu danskit aalajangersagaat malillugit sulisitsisoq akiliisinaajunnaassagaluarpat, toqukket qimagutissagaluarpat, suliffik atorunnaassagaluarpat il.il. kalaallit sulisartut akissarsiasaminnik feriapengesiassaminnillu qularnaveeqqusigaapput.

Garantifondti Inuussutissarsiorterumut Suliffeqarnermullu Naalakkersuisoqarfimmit aqunneqarpoq.

Lønmodtagernes Garantifond pillugu adressemi sukumiinerusumik takuuk: www.atp.dk

6.2.5 Isumaqatigiissutinik nutarterisarnerit

Ukiuni kingullerni Naalakkersuisut ikinnerpaamik ukiuni pingasuni akissarsianut isumaqatigiissuteqartarnissartik siunluteqqavaat.

Ukiuni tuusintilinni nutaani aallartittuni isumaqatigiissutinik nutarteriniarnermi sulisussarsiorterummi aamma sulisut aalajangiussimanissaannut, aningaasarsianut nikingassutsit naligiissaarnissaannut il.il. tunngatillugu ajornartorsiutit isiginiarneqarsimapput. Tassunga atatillugu perorsaasunut, meeqqat atuarfiani ilinniartitsisunut peqqissaasunullu immikkoortitat ilaqqinneqarsimapput.

Peqatigisaanik isumaqatigiissutini aningaasanik immikkoortitsisoqartalerpoq, sulisut ataasiakkaat tapisiaqarsinnaalerlutik.

2008-mi isumaqatigiissutit nutarsarneranit piginnaanngorsartut ilinniaqqittullu akissarsiaasa qaffariartortinneqarnissaat sulisutigineqarpoq Kalaallit Nunaanni suliffeqarnerup ineriartortinnissaa siunertarlugu.

6.2.6 Pensionisiat suliffeqarnerlu

1994-miit isumaqatiginninniarnermi kattuffiit tamarmik isumaqatigiissuteqarfigineqarput pensionisialinnut aqqissuussinissamik imaluunniit danskit livsforsikringselskabinit pensionisianut aqqissuussat pensionkarsilluunniit Kalaallit Nunaannut nuunneqarnissaannut tunngasumik.

6.2.7 Sulisartut Pensionkarsiat (SISA)

Sulinermik Inuussutissarsiuteqartut Soraarnerussutisiaqalernissamat Aningaasaateqarfiat (SISA) tassaavoq soraarnerussutisiaqalernissamat aningaasaateqarfiit Kalaallit Nunaanni siullersaat kisiartaallu tamanik sammivilik. Soraarnerussutisiaqalernissamat aningaasaateqarfik 1. juli 1999-mi, Danmarkimi Finanstilsynimit (aningaasaqarnermik nakkutillisoqarfimmit) akuersissummik tunineqarpoq.

Pensionkarsi pillugu adressemi sukumiinerusumik takuuk: www.sisa.gl/.

6.2.3 Ligestilling på arbejdspladsen

Ligestillingsrådet i Grønland blev etableret i 1998 og har til opgave at fremme ligestillingen mellem mænd og kvinder på arbejdsmarkedet.

Se nærmere om ligestillingsrådet på adressen: www.nali.gl/

6.2.4 Lønmodtagernes Garantifond

Grønlandske lønmodtagere er sikret krav på tilgodehavende løn og feriepenge, hvis arbejdsgiveren på grund af konkurs, dødsfald, virksomhedsophør med videre efter de danske bestemmelser om Lønmodtagernes Garantifond.

Departementet for Erhverv og Arbejdsmarked varetager administrationen af garantifonden.

Se nærmere om Lønmodtagernes Garantifond på adressen: www.atp.dk

6.2.5 Overenskomstfornyelser

Landsstyret har i de senere år haft den klare hensigt at indgå mindst 3-årige overenskomster.

Siden starten af det nye årtusinde har man ved overenskomstfornyelser haft fokus på problemer omkring rekruttering og fastholdelse af arbejdskraft og udligning af skævheder i lønstrukturen. Der er i den forbindelse blevet afsat ekstra puljer til pædagoger, folkeskolelærere og sygeplejersker.

Samtidig er der indført decentrale puljer i overenskomsterne, så der er mulighed for personlige tillæg til den enkelte ansat.

Fra overenskomstfornyelserne i 2008 er der blevet arbejdet hen imod en stigende honorering for opkvalificering og efteruddannelse for at udvikle det grønlandske arbejdsmarked.

6.2.6 Pension og arbejdsmarked

Fra 1994 er der ved overenskomstforhandlinger indgået aftale med alle organisationer, enten om etablering af en pensionsordning eller hjemtagelse eller overførsel af eksisterende pensionsordning i danske livsforsikringselskaber eller pensionskasser til Grønland.

6.2.7 Arbejdstagernes Pensionskasse (SISA)

Arbejdstagernes Pensionskasse (SISA) er den første og hidtil eneste tværgående pensionskasse med hjemsted i Grønland. Pensionskassen fik i 1999 koncession af Finanstilsynet i Danmark.

Se nærmere om pensionskassen på adressen: www.sisa.gl/

Takussutissiaq 6.1
SISA-mi pingaarnertut kisitsisit

Oversigt 6.1
Hovedtal for Arbejdstagernes Pensionskasse

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	
31. decemberimi ilaasortat	23.029	24.518	25.727	26.615	27.728	28.525	29.442	30.140	28.846	Medlemstal 31. december
	1.000 kr.									
Soraarnerussutissiasatut toqqortat	41.162	49.471	62.268	62.936	84.948	80.078	95.766	107.251	115.721	Medlemsbidrag
Pensionisiat	2.670	1.192	4.539	7.280	6.590	9.871	12.422	13.373	12.952	Pensionsydelser
	Kr.									
Agguaqatigiissitsinikkut										Gennemsnitlig årlig
ilaasortat ataatsip toqqortai	3.744	3.744	5.199	5.584	7.206	7.017	8.278	9.374	9.805	indbetaling pr. medlem
	procent									
SISA-p aningaasallissutaasa										SISA's investeringsafkast
iluanaarutai procentinngorlugit	4,4	-1,4	2,5	9,1	9,5	15,2	7	0,6	-17,7	i procent
ilaasortat toqqortaasa										Forrentning af medlemmer-
erialersorneqarnerat	2,0	2,0	2,0	4,0	4,0	6,0	6,0	5,5	2,0	nes depoter
	1.000 kr.									
Ingerlatsinermut aningaasartuutit	3.854	4.396	5.828	5.986	6.861	6.182	6.840	9.794	8.508	Driftsomkostninger
Teknikikkut angusaq	4.845	-3.406	1.336	78	23	-	0	0	0	Teknisk resultat
Ukiuoorutimik angusaq	5.306	-4.561	1.339	401	376	690	361	21	-994	Årets resultat
Pensionisiat										Pensionsmæssige
uningasuutit	146.750	189.530	242.848	308.032	413.931	541.306	655.171	737.908	682.040	hensættelser
ilaasortanut kontit	7.326	9.468	12.135	14.865	18.843	23.001	27.971	33.557	38.734	Medlemskonti
Nammineq aningaasaatit	7.147	3.164	4.503	4.824	4.530	5.220	5.581	5.602	4.608	Egenkapital
Pigisat nalillit	164.282	205.252	264.232	337.618	444.545	576.144	Aktiver
Najoqqutaq: Sulinermik Inuussutissarsiuteqartut Soraarnerussutissiaqalernissa-						Kilde: Arbejdstagernes Pensionskasse SISA				
mut Aningaasaateqarfia (SISA)										

6

Takussutissiaq 6.2
Assersuut SISA-p suliffeqarnermi pensionisiantut
aaqqissuussineranut tapiissutit procent-inngorlugit

Oversigt 6.2
Eksempel på bidrag til SISA's
arbejdsmarkedspensionsordning i procent

	1. apr 1995	1. apr 1997	1. apr 1999	1. apr 2001	1. apr 2003	1. apr 2004	1. apr 2005	1. apr 2006	1. apr 2007	1. apr 2008	
	Namminersornerullutik Oqartussat Kommunellu										
	Grønlands Selvstyre og Kommunerne										
Katillugit	1,50	2,10	3,60	4,50	5,37	5,37	5,37	7,23	7,23	7,23	I alt
Nammineq tapiissutit	0,50	0,70	1,20	1,50	1,79	1,79	1,79	2,41	2,41	2,41	Egen andel
Sullisitsisup tapiissutai	1,00	1,40	2,40	3,00	3,58	3,58	3,58	4,82	4,82	4,82	Arbejdsgivers andel
	Grønlands Arbejdsgiverforening										
Katillugit	.	.	.	3,10	4,60	4,80	5,00	5,00	5,00	5,00	I alt
Nammineq tapiissutit	.	.	.	-	-	-	-				Egen andel
Sullisitsisup tapiissutai				3,10	4,60	4,80	5,00	5,00	5,00	5,00	Arbejdsgivers andel
	Royal Arctic Line A/S										
Katillugit	.	.	.	4,50	5,30	6,20	7,05	7,50	7,50	7,50	I alt
Nammineq tapiissutit	.	.	.	1,30	1,60	2,00	2,35	2,50	2,50	2,50	Egen andel
Sullisitsisup tapiissutai	.	.	.	3,20	3,70	4,20	4,70	5,00	5,00	5,00	Arbejdsgivers andel
Najoqqutaq: Sulinermik Inuussutissarsiuteqartut Soraarnerussutissiaqalernissa-						Kilde: Arbejdstagernes Pensionskasse SISA					
mut Aningaasaateqarfia (SISA)											

6.2.8 PFA Soraarneq

PFA Soraarneq 2000-mi pilersinneqartoq Danmarkimi PFA Pensionip ataaniittuuvoq.

Peqatigiiffimmi Soraarnermut nunatsinni namminersortuni sulinermik inuusutissarsiutillit sulisitsisullu arlallit ilaapput.

PFA Soraarneq pillugu adressemi sukumiinerusumik ta-kuuk: www.pfa.dk/

6.3 SULISINNAASUT

Sulisinnaasut nassuiarneqarpoq tassaasut innuttaasut ilaat, suliffeqareersut imaluuniiit suliffeqalerusuttut piffissallu sivikitsup iluani atorfimmi nutaami sulillersinnaasut.

6.3.1 Sulisinnaasut iluaqutigineqarsinnaasut

Suliffeqarnermi kisitsisitigut paasissutissani piffissap sivikitsup iluani sulillerusuttut qanoq amerlatiginersut ilisimaneqanngimmata taaguut "sulisinnaasut iluaqutigineqarsinnaasut" atorneqartarpoq, Kalaallit Nunaannilu 2008 tikillugu inuit 15-niit 62-nik ukiulinnut nassuiaatigineqarpoq 63-nillu ukioqalernerme pensionisiaqalersinnaallutik. 2009 aallarnerfigalugu sulisinnaasunut ilaasut tassaalerput inuit 15-niit 63-nik ukiullit tamarmik, tassa 2010 tikillugu ukiut tamaasa ukiu- mik ataatsimik pensionisiaqarfiusoq qaffanneqartassagami tassalu 65-nik ukioqalernissaq tikillugu.

Suliffissaaleqisunut kisitsisitigut paasissutissani sulisinnaasut ikileriarinneqarput, matumani inuit Kalaallit Nunaata avataani inunngortut isiginiarneqanngimmata. Tamatuminga peqqutaavoq, suliffissaaleqisutut nalunaarsorsimasuni ikittuinnaat Kalaallit Nunaata avataani inunngortuunerat.

Illoqarfinni nunaqarfinnilu suliffissaaleqineq tunngaviusu- mik naatsorsorneqartarpoq, kisianni paasinarsivoq ukiuni ki- ngullerni nunaqarfinni suliffissaaleqineq pillugu paasissuti- sanik tutsuiginartunik pissarsiniarneq ajornakusoortuusoq. Taamaattumik suliffissaaleqisut naatsorsorneranni taamaal- laat inuit Kalaallit Nunaanni inunngorsimasut illoqarfinnilu najugaqartut 15-niit qummut utoqqalinersiaqalersut tu- ngaannut pineqartarput.

Taamaallillutik sulisinnaasuvit ikinnerupput, taakkununnga ilaammata inuit sulisinnaanngitsut sulerusunngitsulluunniit. Tassani ilaatigut ilaapput inuusuttut ilinniagaqartut, anaanat qitornartaarnermut atatillugu sulinngiffeqartut imaluunniit inuit siusinaartumik pensionisiaqartut.

6.2.8 PFA Soraarneq

PFA Soraarneq blev stiftet i 2000 som et datterselskab af PFA Pension i Danmark.

Bag foreningen Soraarneq står en række grøn- landske lønmodtagerorganisationer og arbejds- gi- vere i den private sektor.

Se nærmere om PFA Soraarneq på adressen: www.pfa.dk/

6.3 ARBEJDSSTYRKEN

Arbejdsstyrken defineres som den del af be- folkningen, der enten er beskæftiget eller som øn- sker job, og som inden for kort tid er i stand til at tiltræde et nyt job.

6.3.1 Potentiel arbejdsstyrke

Da man ikke ved hvor mange, der ønsker sig et job og som inden for kort tid er i stand til at tiltræde et nyt job, benytter man i *arbejdsmarkedsstatistikken* begrebet "den potentielle arbejdsstyrke", der i Grønland defineres som alle personer fra 15 - 62 år, idet personerne frem til 2008 havde mulighed for at gå på alderspension, når de fyldte 63 år. Fra og med 2009 omfatter den potentielle arbejdsstyr- ke alle personer fra 15 - 63 år, idet pensions- alderen sættes op med et år ad gangen frem til 2010, hvor pensionsalderen er 65 år.

I *ledighedsstatistikken* afgrænses den potentiel- le arbejdsstyrke yderligere, idet man her ser bort fra personer, der ikke er født i Grønland. Det skyl- des, at der blandt de registrerede ledige kun er få, som er født uden for Grønland.

I princippet opgøres ledigheden i såvel byer som bygder, men det har i de senere år vist sig at være vanskeligt at få pålidelige data om ledigheden i bygderne. Derfor foreligger der kun opgørelser af ledigheden blandt gruppen af personer, født i Grønland og boende i byer i alderen fra 15 år og op til alderen for mulig overgang til alderspension. Dette medfører, at den reelle arbejdsstyrke er noget lavere end den potentielle arbejdsstyrke, idet der i sidstnævnte gruppe indgår personer, der reelt ikke kan eller ikke er interesseret i at begynde et arbejde med det samme. Det gælder bl.a. unge under uddannelse, mødre på barselsorlov og per- soner på førtidspension.

Ukiullit/ Alder	Ukioq / År	Kalaallit Nunaanni inunngortut / Født i Grønland	Kalaallit Nunaanni inunngortut illoqarfimmuit / Født i Grønland og bosat i by	Kalaallit Nunaata avataani inunngortut/ Født uden for Grønland	Sullisorineqarsinnaasut isumlluutit / Potentiel arbejdsstyrke	Ukiut/ Alder
15-59	1996	30.259	24.488	6.038	36.297	15-59
15-59	1997	30.370	24.563	5.943	36.313	15-59
15-59	1998	30.540	24.751	5.832	36.372	15-59
15-59	1999	30.630	24.911	5.709	36.339	15-59
15-62	2000	31.627	25.751	5.857	37.484	15-62
15-62	2001	31.981	26.167	5.672	37.653	15-62
15-62	2002	32.206	26.402	5.785	37.991	15-62
15-62	2003	32.447	26.662	5.734	38.181	15-62
15-62	2004	32.708	27.014	5.765	38.473	15-62
15-62	2005	33.059	27.352	5.650	38.709	15-62
15-62	2006	33.293	27.595	5.403	38.696	15-62
15-62	2007	33.505	27.852	5.147	38.652	15-62
15-62	2008	33.634	28.081	4.992	38.626	15-62
15-63	2009	34.024	28.524	5.031	39.055	15-63

Malugiuk: Utoqqalinerimi pensionisiaqartunut ukiutigut angusasaq killissaatitaq ukioq 2000-miit 60-nik ukiuliniit 63-nut ukioqalernissamat qaffanneqarpoq. Ukioq 2009-mi killissaatitaq 64-nik ukioqalersunut qaffassaaq, ukiorlu 2010-mi 65-nik ukioqalersunut qaffassalluni.
Najoqqutaq: Naatsorsueqqissartarfik

Bemærkning: For 2009 er aldersgrænsen 64 år, mens den fra og med 2010 stiger til 65 år.

Kilde: Grønlands Statistik

6.4 SULIFFEQARNERMUT TUNNGASUT

Suliffeqartut inuit 15-62 ukiullit, sumi inunngorsimaneq apeqqutaatinnagu, ukiumullu 40.000 kr. sinnerlugit isertallit kisisitigit paasisutissani pineqarput.

Sulinermik inuussutissarsiateqartut akissarsiaat isertita A-t tunisinerillu aallaavigalugit naatsorsorneqartarput.

6.4 BESKÆFTIGELSESFORHOLD

Statistikken over beskæftigede omfatter personer i alderen 15-62 år, uanset fødested, der har en årsindkomst over 40.000 kr.

Lønmodtagernes lønsam beregnes ud fra A-indkomst og indhandling.

Takussutissiaq 6.4

Suliasaqartitsineq sulinerimik inuussutissarsiateqartut ataatsimut isertitalit 40.000 kr-nit ukiumut sinnerlugit, ukiumoortumik inuit amerlassusaat

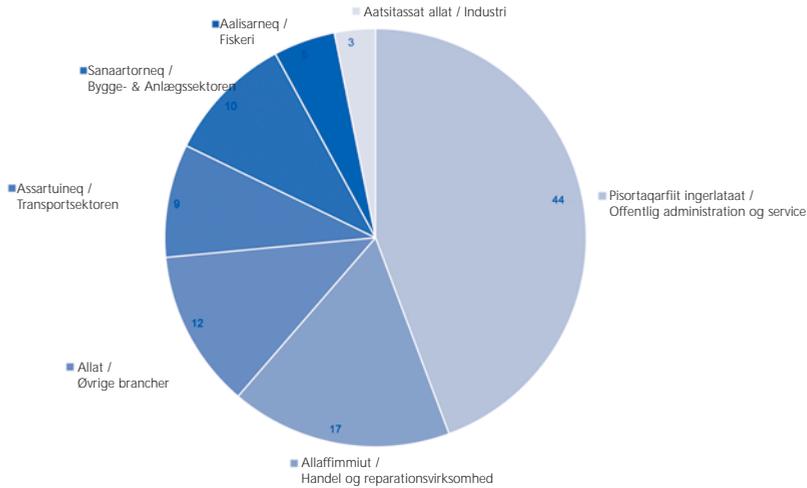
Oversigt 6.4

Beskæftigelsen opgjort i årsværk for lønmodtagere med en samlet arbejdsindkomst på over 40.000 kr. årligt

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Ineriartornera/Stigning fra 2005 til 2006	
							Pct.	Antal
Ukiumut sullarisinnaasat naatsorsornerat	27.607	28.457	27.621	28.118	28.716	29.472	2,6	756
Millioninngorlugit akissarsiat katinneri	5.729	6.002	6.031	6.358	6.510	6.944	6,7	434

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissartarfik

Kilde: Grønlands Statistik

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissartarfik

Kilde: Grønlands Statistik

6.4.1 Suliassaqtitsineq suliffeqarfinnut inunngorfinnulu agguataarnerat

Sulisup inunngorfia naapertorlugu sulisut agguarnerat pillugit paasissutissat Naatsorsueqqissaartarfiup inunnik nalunaarsuiffianit tunngaveqarput. Taaguut *Kalaallit Nunaanni inunngorsimaneq* isumaqanngilaq pineqartoq kalaaliusoq. Meeqqat Kalaallit Nunaanni inunngorsimasut *danskinik angajoqqaallit kalaaliusutut* nalunaarsorneqartarput, Danmarkimi inunngorsimasut *Kalaallit Nunaata avataani inunngorsimasutut* nalunaarsorneqarlutik.

6.4.1 Beskæftigelsen fordelt efter hovedbrancher og fødested

Fordelingen af beskæftigelsen i henhold til den beskæftigedes fødested er baseret på oplysninger fra Grønlands Statistiks befolkningsregister. Betegnelsen *født i Grønland* betyder ikke nødvendigvis, at vedkommende er grønlænder. Børn født i Grønland af danske forældre, registreres som *født i Grønland*, ligesom børn født i Danmark af grønlandske forældre, registreres som *født uden for Grønland*.

Katillugit	2005			2006			I alt
	Katil-lugit/	Kal. Nunaanni inunngorsimasut/	Kal. Nunaata avataani inunngorsimasut/	Katil-lugit/	Kal. Nunaanni inunngorsimasut/	Kal. Nunaata avataani inunngorsimasut/	
	I alt	Født i Grønland	Født udenfor Grønland	I alt	Født i Grønland	Født udenfor Grønland	
	Ukiumut suliarisinnaasa amerlassusaat/Antal årsværk						
Katillugit	28.708	22.075	6.633	29.473	22.924	6.549	I alt
Nunalerineq, piniarneq orpippassualerinerlu	16	16	-	14	14	-	Landbrug, jagt og skovbrug
Aalisarneq	1.403	1.206	198	1.442	1.229	213	Fiskeri
Aatsitassanik piaaneq	139	33	106	159	36	123	Råstofudvinding
Suliffissuit	865	749	116	924	815	109	Industri
Innallagiamik kiassarnermik	444	304	140	421	291	130	El-, gas-, varme- og vandforsyning
Sanaatorneq	2.864	1.400	1.464	2.904	1.498	1.406	Bygge- og anlægsvirksomhed
Nioqquteqarneq							
iluarsagassanillu sulliaqarneq	4.775	4.089	686	5.004	4.393	611	Handel og reparationsvirksomhed
Akunnittarfiit neriniartarfii	881	578	303	860	570	290	Hotel- og restaurationsvirksomhed
Assartuineq	2.502	1.837	665	2.582	1.926	656	Transportvirksomhed
Aningaaseriviit, aningaasaliineq sillimmasisarnerlu	161	108	53	165	112	53	Pengeinstitutter, finansierings- og forsikringsvirksomhed
Pigisat nalillit, attartortitsineq niuerneq assigisaallu	1.168	838	330	1.281	901	380	Fast ejendom, udlejning, forretningsservice mv.
Pisortaqarfiit ingerlataat, illersornissaq isumaginninnikkut							Offentlig administration, forsvar og socialforsikring
ikorfaruineq	12.887	10.406	2.481	13.064	10.587	2.477	
Atuartitsineq	44	44	-	50	45	5	Undervisning
Peqqinneq							
atugarissaarnermullu suliffeqarfiit	56	40	16	86	70	16	Sundheds- og velfærdsinstitutioner mv.
Piginnegatigiilluni ingerlatsiviit allat, isumaginninnikkut							Andre kollektive, sociale og personlige serviceaktiviteter
namminerisamillu sullissinerit	501	425	76	515	436	79	
Nunaniit tamalaaniit kattuffiit	0	0	-	-	-	-	Internationale organisationer mv.
Oqaatigineqanngitsuq	2	2	0	2	1	1	Uoplyst

Nassuiaatit: 1) Silaannakkut immakkut nunakkullu angallassineq nalunaarasuar-taaticikkullu attaveqarneq inuutissarsiateqarfiup "assartuineq"-up ataaniipput.
2) Pisortatigut allaffissornikkut, illersornikkut inunnik isumaginnineq toqqissisimatitsinerlu pillugit qitiusumik ingerlatsinermi akuutinneqarput peqqinnissaqarfimmi ilinniartitsinermi immikkoortotaqarfimmilu atorfeqartuusut.
3) Inuutissarsiorfik "oqaatigineqanngitsut" ilagivaat inuit assigiinngitsut, suliffeqarfiisa suuneri paasineqarsinnaanngitsut.

Malugluk: Amerlanerpaartaat taakkunaniittut Thule Air Basemi Pituffimmiittumi sulisuupput. Inuutissarsiorfiillu aammattaq peqarsinnaapput suliffeqarfinnik sulliaqanngitsunik, tassaasut suliffeqarfiit uninngasut.

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissartarfik

Noter: 1) Hovedbranchen 'Transportvirksomhed' omfatter bl.a. Luft-, Sø- og Landtransport samt Telekommunikation.
2) Hovedbranchen 'Offentlig administration, forsvar og socialforsikring' omfatter tillige offentligt ansatte inden for sundhedsvæsenet og undervisningssektoren
3) Hovedbranchen 'Uoplyst' omfatter bl.a. en række personer, hvor det ikke er muligt at identificere branchen.

Bemærk: Langt størstedelen af disse personer arbejder på Thule Air Base i Pituffik. Hovedbranchen kan også indeholde virksomheder uden aktivitet, dvs. hvilende virksomheder.

Kilde: Grønlands Statistik

	2005		2006		Pct.	I alt
	Kal. Nunaanni inunngor-simasut/ Født i Grønland	Kal. Nunaata avataani inunngor-simasut/ Født udenfor Grønland	Kal. Nunaanni inunngorsi-masut/ Født i Grønland	Kal. Nunaata avataani inunngor-simasut/ Født udenfor Grønland		
Katillugit	76,9	23,1	77,8	22,2		
Nunalerineq, piniarnej orpippassualerinerlu	100,0	-	100,0	-		Landbrug, jagt og skovbrug
Aalisarnej	86,0	14,1	85,2	14,8		Fiskeri
Aatsitassanik piiaaneq	23,8	76,2	22,6	77,4		Råstofudvinding
Suliffissuit	86,6	13,4	88,2	11,8		Industri
Innallagiamik kiassarnermik	68,5	31,5	69,1	30,9		El-, gas-, varme- og vandforsyning
Sanaatornej	48,9	51,1	51,6	48,4		Bygge- og anlægsvirksomhed
Nioqquteqarneq iluarsagassanillu suliaqarneq	85,6	14,4	87,8	12,2		Handel og reparationsvirksomhed
Akunnittarfii neriniartarfii	65,6	34,4	66,3	33,7		Hotel- og restaurationsvirksomhed
Assartuineq	73,4	26,6	74,6	25,4		Transportvirksomhed
Aningaaserviit aningaasaliineq sillimmasisarnerlu	67,1	32,9	67,9	32,1		Pengeinstitutter, finansierings- og forsikringsvirksomhed
Pigisat nalillit, attartortitsineq niuernej assigisaallu	71,7	28,3	70,3	29,7		Fast ejendom, udlejning, forretningservice mv.
Pisortaqarfii ingerlataat, illersornissaq isumaginninnikkut ikorfartuineq	80,7	19,3	81,0	19,0		Offentlig administration, forsvar og socialforsikring
Atuartsitineq	98,6	-	90,0	10,0		Undervisning
Peqqinneq atugarissaarnermullu suliffeqarfii	71,4	28,6	81,4	18,6		Sundheds- og velfærdsinstitutioner mv.
Piginnegatigilluni ingerlatsiviit allat, isuginninnikkut namminerisamillu sullisserit	84,9	15,2	84,7	15,3		Andre kollektive, sociale og personlige serviceaktiviteter
Nunaniit tamalaaniit kattuffiit	-	-	-	-		Internationale organisationer mv.
Oqaatigineqanngitsaq	100,0	-	50,0	50,0		Uoplyst

Nassuiaatit: 1) Silaannakkut immakkut nunakkullu angallassineq nalunaarasu-artaatikullu attaveqarneq inuutissarsiuteqarfiup "assartuineq" -up ataaniipput.

2) Pisortatigut allaffisornikkut, illersornikkut inunnik isumaginnineq toqqissimatitsinerlu pillugit qitiusumik ingerlatsinermi akuutinneqarput peqqinnissaqarfimmi ilinniartitsinermi immikkoortotaqarfimmi atorfeqartuusut.

3) Inuutissarsiorfik oqaatigineqanngitsut ilagivaat inuit assigiinngitsut, suliffeqaarfisa sueneri paasineqarsinnaanngitsut.

Malugluk: Amerlanerpaartaat taakkunaniittut Thule Air Basemi Pituffimmiittu-mi sulisuupput. Inuutissarsiorfiillu aammattaq peqarsinnaapput suliffeqarfinnik suliaqanngitsunik, tassaasut suliffeqarfii uningasut.

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissartarfik

Noter: 1) Hovedbranchen 'Transportvirksomhed' omfatter bl.a. Luft-, Sø- og Landtransport samt Telekommunikation.

2) Hovedbranchen 'Offentlig administration, forsvar og socialforsikring' omfatter tillige offentligt ansatte inden for sundhedsvæsenet og undervisningssektoren

3) Hovedbranchen 'Uoplyst' omfatter bl.a. en række personer, hvor det ikke er muligt at identificere branchen.

Bemærk: Langt størstedelen af disse personer arbejder på Thule Air Base i Pituffik. Hovedbranchen kan også indeholde virksomheder uden aktivitet, dvs. hvilende virksomheder.

Kilde: Grønlands Statistik

Suliasaqtitsiniarneq pillugu paasissutissat amerlanerusut takukkit Naatsorsueqqissaartarfiup nittartagaata kisitsisitigut paasissutissaasiviani: www.stat.gl

For flere statistiske oplysninger vedrørende beskæftigelsen, se i Statistikbanken på Grønlands Statistiks hjemmeside: www.stat.gl

6.5 SULIFFISSAALQINEQ

Suliffissaaleqinerup kisitsisitigut paasissutissiisutigineqarnera illoqarfinni ataasiakkaani suliffissarsiuussisarfiit qaammatikkaartumik nalunaarusiarisartagaannik tunngaveqarpoq, suliffissaaleqisullu suliffissarsiuussisarfinnut saaffiginittarput, suliffissarsiorlutik imaluunniit pisariaqartitaqarpiartunut ikiorsiisutinik ikiorsiissutinilluunniit annertussusilerikkanik pisinnaajumallutik. Tamanna pillugu takuuk immikkoortoq 18.

6.5.1 Suliffissaaleqisut

Kalaallit Nunaanni suliffissaaleqinermut tunngatillugu taaguutit marluk atornerqarput *suliffissaaleqisut agguaqatigiisinneraqarnerat suliffissaaleqinermillu eqqugaasut*.

Suliffissaaleqisut agguaqatigiisinneraqarnerat taaguutaavoq suliffissaaleqisunut qaammammi aalajangersimasumi qaammatip aallaqqaataani aamma qaammatip qiteqqunnerani suliffissaaleqisimasunut atornerqartoq. Kisitsit taanna suliffissaaleqinerup agguaqatigiisinneranut qanillattuutaavoq.

Suliffissaaleqinermit eqqugaasut naatsorsorneqartarput qaammatip ataatsip ingerlanerani inuit qassit ikinnerpaamik ataasiarlutik suliffissarsiuussisarfinnut suliffissaarsiorlutik saaffiginissimanersut.

Kisitsit taakku suliffissaaleqisut agguaqatigiisinneraqarnerannut attuumassuteqanngillat, ilai sulilernissaannut inner-suunneqartaramik namminerluunniit saaffiginillutik suliffissarsisaramik.

Kommunit arlaqartut tassunga ilaalluni Nuup Kommunia 2008-mi Piareersarfiit aallartinneqarnerannut atatillugu siviisuumik suliffeqarsimangitsut Inunnik isumaginnittoqarfinnut suliassanngorlugit nuunneqarput, suliffissaqanngitsut annertunerusumik sullinneqarnissaat anguniarlugu. Tamatuma kinguneraa suliffissaaleqisut 2008-mi ukiunut suliliunat sanilliunneqarsinnaannginnerat.

6.5 LEDIGHED

Statistikken over ledighed er baseret på månedlige indberetninger fra arbejdsmarkedskontorerne i de enkelte byer, hvor de ledige henvender sig for at få anvist arbejde eller for at få udbetalt trangsvurderet hjælp eller arbejdsmarkedsydelse. Se herom i afsnit 18.

6.5.1 Ledigheden

I Grønland opererer man med to ledighedsbegreber, *medio ledige* og *berørt af ledighed*.

Medio ledige er den del af de ledige, der har været ledige i både første og sidste halvdel af en given måned. Ledighedstallet er et tilnærmet udtryk for den gennemsnitlige ledighed.

Berørt af ledighed er et udtryk for, hvor mange personer, der i løbet af en måned mindst én gang har henvendt sig til arbejdsmarkedskontoret som arbejdssøgende.

Dette tal er ikke et udtryk for den gennemsnitlige ledighed, da en del kan anvises arbejde eller selv finder arbejde efter henvendelsen.

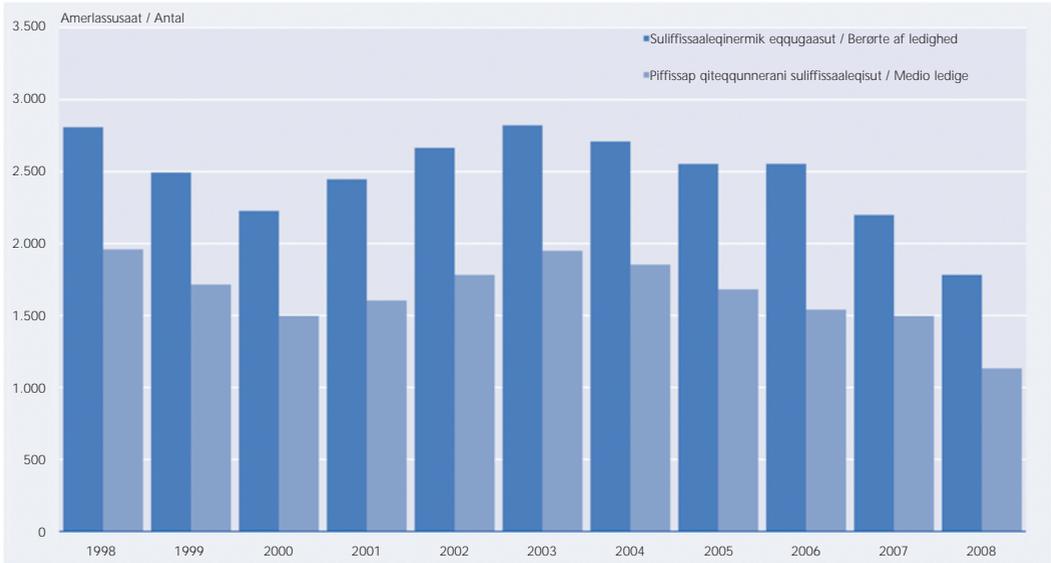
I fb. med opstarten af Piareersarfiit begyndte flere kommuner, bl.a. Nuup Kommunea, i starten af 2008 at overflytte langtidsledige til Socialkontoret for primært at kunne tage sig af de reelt arbejdssøgende. Dette medfører at ledighedstallene for 2008 ikke er sammenlignelige med tallene for tidligere år.

Titartagaq 6.2

Qaammammut agguaqatigiissillugu piffissap qiteqqunnerani suliffissaaleqisut aamma suliffissaaleqinermik eqqorneqartut

Figur 6.2

Medio ledige og berørte af ledighed i gennemsnit pr. måned

Najoqqutaq: Naatsorsueqqisartarfik

Kilde: Grønlands Statistik

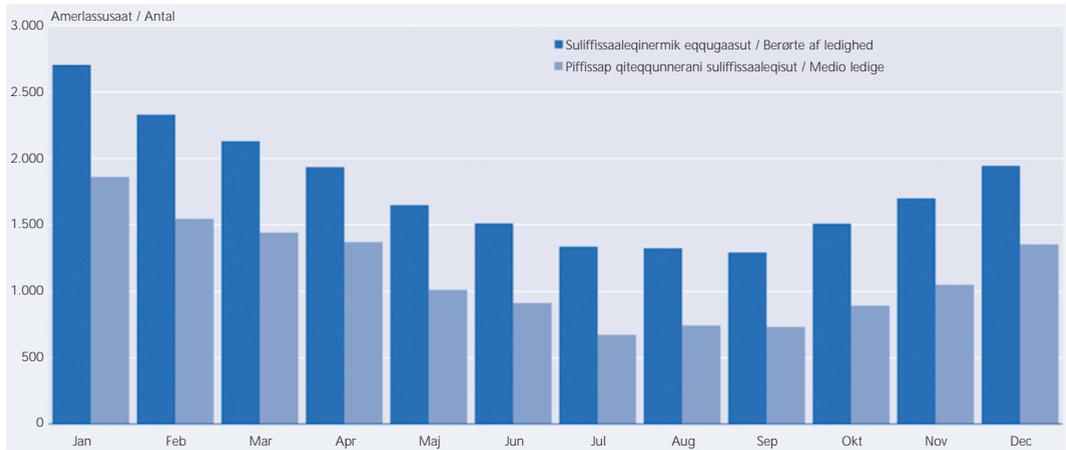
6

Titartagaq 6.3

2008-mi piffissap qiteqqunnerani suliffissaaleqisut suliffissaaleqinermillu nalaataqartut qaammatinut agguataarlugit

Figur 6.3

Medio ledige og berørte af ledighed i 2008, fordelt på måneder

Najoqqutaq: Naatsorsueqqisartarfik

Kilde: Grønlands Statistik

Takussutissiaq 6.7

2008-mi qaammammumt agguqaatigiissillugu suliffissaaleqinermik eqqugaasut suiaassusiinut ukiuinillu agguataarlugit

Oversigt 6.7

Berørte af ledighed i gennemsnit pr. måned, fordelt på køn og alder i 2008

	Katillugit / I alt	Angutit / Mænd				Arnat / Kvinder				I alt
		15-19	20-24	25-44	45-62	15-19	20-24	25-44	45-62	
Nanortalik	102	6	13	28	17	3	7	18	9	Nanortalik
Oaqortoq	158	3	6	36	46	4	5	38	21	Oaqortoq
Narsaq	114	4	6	29	30	3	8	24	10	Narsaq
Paamiut	60	2	5	15	14	4	5	10	6	Paamiut
Nuuk	325	8	20	85	65	6	13	85	42	Nuuk
Maniitsoq	179	8	16	48	36	11	16	28	16	Maniitsoq
Sisimiut	99	5	4	20	18	4	10	26	11	Sisimiut
Kangaatsiaq	69	5	11	16	9	2	6	17	4	Kangaatsiaq
Aasiaat	177	4	17	57	32	6	10	39	13	Aasiaat
Oasigiannugit	45	1	3	13	8	1	5	10	5	Oasigiannugit
Ilulissat	108	5	10	30	15	6	11	23	8	Ilulissat
Oeqertarsuaq	28	3	3	8	5	1	3	6	1	Oeqertarsuaq
Uummannaq	73	7	5	19	9	6	4	16	7	Uummannaq
Upernavik	62	7	6	17	11	5	4	9	4	Upernavik
Qaanaaq	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Qaanaaq
Tasiilaq	148	8	16	27	23	8	12	40	15	Tasiilaq
Illoqqortoormiut	35	1	4	5	4	2	6	9	4	Illoqqortoormiut

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissartarfik

Kilde: Grønlands Statistik

6.6 SULIASSAQARTITSINIARNEQ ANNERTUSARNIARLUGU SULINIUTIT

Kommunini Piareersarfiit pilersinnerisigut kommunit periarfissaqalerput suliffissaaleqineq akiorniarlugu pikkorissaanik-kut piginnaangorsaanissamut suliniutinik aallartisaallutillu pilersaarusiornissaminut.

Kalaallit Nunaannut suliffarsiorlut killilersimaarnissaat pillugit Inatsisartut Inatsisaat nr. 27, 30. oktober 1992-imeersoq tunngavigalugu sulisinnaasut Kalaallit Nunaanni najugaqartut sulisussat tamakku pissarsiarineqarsinnaanerat isumaqarfigineqaraangat atorfeqarfinni aalajangersimasuni salluitinseqartartussanngortippaat.

Piareersarfiit pillugit adressemi sukumiinerusumik takuuk: www.nanoq.gl/Emner/Landsstyre/Departementer/Departement_for_erhverv.aspx

6.6.1 Suliffeqarnermi iluarsaaqqinneq

Suliffeqarnermi iluarsaaqqinneq ingerlatassanut arlalinnut ataatsimut taaguusiusaavoq, ataatsimut katillutik ataatsimoortumik pingaarnerusutigut suliffeqarnermik naalakkersuinikkut toqqammavissusaq.

Iluarsartuusseqqinnermi pingaarnerutillugu anguniarneqarpoq inuusutissarsiorlut suleqatigineqarnissaat suliniutini-lu piumaneqarnerusut sammineqarnerissaat taamaalliluni nunaqavissunik sulisoqarniarneq naammassineqarsinnaanias-samat.

Piareersarfinnut akisussaasut kifartuussinissamut isumaqa-tigiissutikkut kommuninut inissineqarsimavoq.

6.6 BESKÆFTIGELSESFREMMEDE FORANSTALTNINGER

Med etableringen af vejlednings- og introduktions-centre (Piareersarfiit) i kommunerne er der skabt mulighed for, at kommunerne kan planlægge og iværksætte initiativer, der kan bekæmpe ledigheden, og tage initiativer til at udvikle kompetencer i form af kurser.

Landstingslov nr. 27 af 30. oktober 1992 om regulering af arbejdskrafttilgangen giver den grønlandske arbejdskraft fortrinset til afgrænsede stillingsområder, hvor det skønnes, at denne er til rådighed.

Se nærmere om Piareersarfiit på adressen: http://dk.nanoq.gl/Emner/Landsstyre/Departementer/Departement_for_erhverv/Piareersarfiit.aspx

6.6.1 Arbejdsmarkedsreformen

Arbejdsmarkedsreformen er en samlet betegnelse for en række aktiviteter, der danner de overordnede rammer for den samlede arbejdsmarkedspolitik.

Hovedmålsætningen med reformen er at skabe samarbejde med erhvervslivet og gøre tiltagene mere efterspørgselsorienterede, så landet i videst muligt omfang kan dække behovet for arbejdskraft med den hjemmehørende befolkning.

Ansvar for Piareersarfiit er via en servicekon-trakt placeret hos kommunerne.

Suliffeqarnermut iluarsartusseqqinnermut ilaatillugu Kalaallit Nunaanni sulissarsiorarneq siuarsarniarlugu nuttar-sinnaanermut aningaasaliisarneq pillugu nalunaarut suliarineqarpoq.

2009-p ingerlanerani nuttarneq pillugu misissueqqissaartoqarpoq, innuttaasut nuttarnerat qulaajarniarlugu.

Annerusumik tamanna pillugu takuuk www.stat.gl

6.7 PIGINNAANNGORSAQQINNEQ

2002-mili inuit 18 62-illu akornanni ukiullit nalinginnaasunik atugassaqartitaallutik sulisinnaangitsunut ilinniakkamillu ingerlatsinnaangitsunut piginnaangorsaqqinissaq siuner-taralugu ikiorserneqarnissamik neqeroorfigineqarsinnaaler-put. Inuit pineqartut tassaapput, peqqissutsimikkut isumagin-ninnikkulluunniit peqquteqartumik sulisinnaanermikkut kille-qalersimasut.

Piginnaangorsaqqiinissamut ikiorsiineq inuussutissarsiuti-nut sammivoq aningaasatigullu ikiorsiinerulluni piginnaan-gorsaqqiinermut ikiorserneqartoq ingerlatsinnaaginaq-qullugu suliffeqarnermulluunniit uterteqqissinnaaqullugu. Piginnaangorsaqqiinermut ikiorsiineq aamma ilinniarnertut, atuaqqinnertut pikkorissarnertulluunniit ingerlanneqarsin-naavoq.

Iliniarsimangitsunut SIK-mi akissarsianut isumaqatigiis-stitit malillugit akissarsiat minnerpaaffiisa 70 %-annik pigin-naangorsaqqiinermi ikiorsiissutit tunniunneqartarput.

Aamma suliffeqarfimmut piginnaangorsaqqiffimmut akis-sarsianut aningaasartuutit 20 aamma 80 pct akornanni tapiissuteqartoqarsinnaavoq.

Aallaavittut piginnaangorsaqqiinermut ikiorsiineq ukiunik marlunnik sivilissuseqarsinnaavoq, kisianni pissutsit immik-kut itsillugit sivitsorneqarsinnaavoq.

Inuit sulisinnaassutsimikkut killeqartut, isumaginninnikkut pensionisiaqanngikkunik piginnaangorsaqqiinermik ikiorsi-inkut periarfissaat nungussimappata akissarsianik tapiissu-teqarluni nikerartumik sulissusanngorlugit atorfinitsinneqar-sinnaapput.

Piginnaangorsaqqiinermut ikiorsiineq pillugu adressemi sukumiinerusumik takuuk: www.nanoq.gl/Emner/Landsstyre/Departementer/Departement_for_erhverv/Revalidering.spx

6.8 SULINERMI AJOQUSERNERIT SULLIVINNILU PISSUTSIT

6.8.1 Sullivinnik nakkutillisoqarfik

Kalaallit Nunaanni sullivinni avatangiisit sulit danskit naalagaaf-fiata oqaasissaqarfigaa, Kalaallillu Nunaanni Sullivinnik Nak-kutillisoqarfiup sullivinni avatangiisinik nakkutillisuuffigalugit.

Lovbekendtgørelse nr. 1048 af 25. oktober 2005-imeersoq tunngavigalugu Kalaallit Nunaat nammineq sullivinni avata-ngiisinut inatsiseqarpoq. Sullivinni avatangiisinut inatsit taa-maallaat nunami sullifinnut aatsitassarsiornermullu tassunga ilanngullugu qillernerum tunngavoq.

Sullivinnik nakkutillisoqarfiup siunertaraa kalaallit nunaan-ni toqqissisimasumik peqqinnartumillu sullivinni avatangiise-qarnissamut peqataanissaq, makkunanga iliuuseqarnikkut:

- Suliffeqarfinnik nakkutillineq

Som et led i arbejdsmarkedsreformen er der ud-arbejdet en bekendtgørelse om mobilitetsfrem-mende ydelse for at fremme arbejdskraftens mobi-litet i Grønland.

I løbet af 2009 er gennemført en mobilitetsana-lyse, der skal klarlægge befolkningens mobilitet.

Se mere herom på www.stat.gl

6.7 REVALIDERING

Siden 2002 har revalidering kunnet tilbydes til per-soner mellem 18 og 62 år, der ikke kan opnå be-skæftigelse eller uddannelse på normale vilkår. Det handler om personer, hvis evne til at arbejde er nedsat på grund af helbredsforhold eller på grund af sociale årsager.

Revalidering er erhvervsrettede aktiviteter og økonomisk hjælp, der kan bidrage til, at revaliden-den kan fastholdes eller komme tilbage til arbejds-markedet. Revalidering kan også bestå af uddan-nelse, omskoling eller kurser.

Under revalideringen udbetales en revaliderings-ydelse, svarende til 70 pct. af mindstelønnen efter SIK's overenskomst for ikke faglærte arbejdere.

Der kan også ydes et tilskud til lønnen på mellem 20 og 80 pct. af udgiften til løn til virksom-heden, hvor revaliderenden er beskæftiget.

Revalideringsperioden kan som udgangspunkt ikke overstige to år, men under særlige forhold kan perioden forlænges.

Personer, der har varige begrænsninger i for-hold til at arbejde, har mulighed for at blive ansat i fleksjob med løntilskud, hvis de ikke får social pen-sion og mulighederne for revalidering er udtømt.

Se mere om revalidering på adressen: http://dk.nanoq.gl/Emner/Landsstyre/Departementer/Departement_for_erhverv/Revalidering.aspx

6.8 ARBEJDSKADER OG ARBEJDSMILJØ

6.8.1 Arbejdstilsynet

Arbejdstilsynet i Grønland er fortsat underlagt den danske stat, og Arbejdstilsynet i Grønland kontrol-lerer arbejdsmiljøet.

Grønland har sin egen arbejdsmiljølov i henhold til en dansk lov, *Lovbekendtgørelse nr. 1048 af 25. oktober 2005*. Arbejdstilsynets lov gælder kun for arbejde på landjorden og for råstofudvinding, her-under offshore aktiviteter.

Arbejdstilsynets formål er at medvirke til at skabe et sikkert og sundt arbejdsmiljø på de grøn-landske arbejdspladser ved:

- Tilsyn med virksomhederne

- Avatangiisit pillugit malittarisassiorneq
- Sullivinni avatangiisit pillugit paasisutissiineq

Kalaallit Nunaanni Sullivinnik Nakkutilliisoqarfik pillugu adressemi sukumiinerusumik takuuk: www.at.gl

6.8.2 Kalaallit Nunaanni Suliffigissaasut

Kalaallit Nunaanni Suliffigissaasut siunertaraat sullivinni pissutsit isumannaatsuunissaannik peqqinnartuunissaannillu ilisimalluagassanik siammarterineq aammalu suliffeqarnermi illuatungeriit anguniakkamut sunniuteqaqataaissaat.

Kalaallit Nunaanni Suliffigissaasut pillugit adressemi sukumiinerusumik takuuk: www.arbejdstilsynet.dk/sw20362.asp

6.8.3 Sullivimmi pissutsit pillugit ilinniartitaaneq

Sullivimmi pissutsit pillugit ilinniartitaanermtu peqataasartut amerliartuinnartut, pikkorissarneruvoq 32 tiiminik sivissusseqartoq.

Suliffeqarfinnut qulinik sinnerlugilluunniit sulisulinnut sillimaniarnermut sinniisoqarnissaa piunasaqaataavoq, suliffeqarfiillu qulit inorlugit sulisullit piunagunik sinniisoqarsinnaallutik.

Kalaallit Nunaanni Sullivimmi pissutsit pillugit ilinniartitaaneq pillugu adressemi sukumiinerusumik takuuk: www.at.dk/sw19602.asp

6.8.4 Sulitilluni ajutoornerit

Sulitilluni ajutoornerit nalunaarutigineqarsimasut amerliartoput, kisianni Sullivinnik Nakkutilliisoqarfiup nalilerpaa, ajoqsernerit affai ataaterujussuarlugit nalunaarutigineqartartut. Sullivinnik Nakkutilliisoqarfinnut taamaallaat nunami ajoqsernerit nalunaarutigineqartussaapput. Imarsiornermi, aalisarnermi, silaannakkut angallassinermi qillerinernilu nalunaarutussaataaangillat.

Sulitilluni ajoqserneq pillugu malittarisassat *Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 401 af 24. juni 1986-imeersumi* takuneqarsinnaapput.

- Udarbejdelse af regler om miljøforhold
- Udgivelse af information om arbejdsmiljø

Se mere om Arbejdstilsynet i Grønland på adressen: www.at.gl

6.8.2 Det grønlandske Arbejdsmiljøråd

Det grønlandske Arbejdsmiljøråd har til formål at udbrede kendskabet til et sundt og sikkert arbejdsmiljø og at give arbejdsmarkedets parter medindflydelse på, at målet nås.

Se mere om Arbejdsmiljørådet i Grønland på adressen: www.arbejdstilsynet.dk/sw20362.asp

6.8.3. Arbejdsmiljøuddannelsen

Stadigt flere deltager i arbejdsmiljøuddannelsen, der er et kursus på 32 timer.

Det er et krav, at der i virksomheder med 10 ansatte og derover skal være en sikkerhedsorganisation, mens det er frivilligt for virksomheder med under 10 ansatte.

Se mere om arbejdsmiljøuddannelsen i Grønland på adressen: www.at.dk/sw19602.asp

6.8.4 Arbejdsulykker

Antallet af anmeldte arbejdsulykker er stigende, men Arbejdstilsynet skønner selv, at det er langt under halvdelen af de anmeldelsespligtige arbejdsulykker, der bliver anmeldt. Det er alene arbejdsulykker på landjorden, der skal anmeldes til Arbejdstilsynet. Der er ikke anmeldelsespligt for arbejdsulykker inden for søfart, fiskeri, luftfart og offshore.

Regler om anmeldelse af arbejdsskade fremgår af *Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 401 af 24. juni 1986*.

Takussutissiaq 6.8

Sulinerimi avatangiisit pillugit pikkorissartitsinerit ingerlanneqarsimasut

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	
Pikkorissartitsinerit katillugit	11	13	18	15	16	18	15	20	18	17	18	19	Kurser i alt
Pikkorissartitsinerit kalaallisut ingerlanneqartut	5	7	9	9	10	10	9	12	11	9	7	7	Kurser på grønlandsk
Pikkorissartitsinerit qallunaatut ingerlanneqartut	6	6	9	6	6	8	6	8	7	8	11	12	Kurser på dansk
Pikkorissartut katillugit	126	162	234	204	220	272	195	314	259	270	246	301	Kursister i alt
Pikkorissartitsinerit kalaallisut ingerlanneqartut	51	96	124	121	152	150	123	206	166	154	109	198	Kurser på grønlandsk
Pikkorissartitsinerit qallunaatut ingerlanneqartut	75	66	110	83	68	122	72	108	93	116	137	103	Kurser på dansk

Najoqqutaq: Sulinerimi avatangiisit pillugit ilinniartitaanermtu ataatsimiisitat aqutsisuusut

Oversigt 6.8

Gennemførte kurser på arbejdsmiljøuddannelsen

Kilde: Det Styrende udvalg for Arbejdsmiljøuddannelsen

Takussutissiaq 6.9

Kalaallit Nunaanni Sullivinnik Nakkutillisoqarfimmu sulilluni ajutoornerit nalunaarutigineqartut ajoqusernerup suuneranumt agguataarlugit

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	
Katillugit	133	154	168	185	216	245	258	299	334	343	297	I alt
Toqusat	-	3	3	3	2	2	-	2	4	0	2	Død
Avataajarnerit	4	3	6	3	1	1	1	1	5	4	3	Amputation
Saarnnginit napinerit	24	28	24	29	24	22	36	32	31	35	28	Knoglebrud
Pilluttoornerit il.il.	38	21	52	39	60	63	69	89	111	123	87	Forstuvning mv.
Ikilernerit	21	38	40	53	49	60	46	66	75	79	63	Sårskader
Uunerit	1	3	5	9	8	-	5	6	9	5	3	Termisk skade
Ilukkut ajutoornerit	15	23	18	12	18	36	42	51	41	55	41	Bløddelsskade
Seersitsinerit	3	1	2	1	2	2	3	3	7	4	4	Ætsning
Toqunartunik najuussinerit	-	1	1	-	-	5	1	2	0	10	4	Forgiftning
Paasisutissingillat / allat	27	33	17	36	52	54	55	47	51	28	62	Uoplyst og andet

Najoqquataq: Sullivinnik Nakkutillisoqarfik

Oversigt 6.9

Anmeldte arbejdsulykker til Arbejdstilsynet i Grønland fordelt på skadestyper

Kilde: Arbejdstilsynet i Grønland

6

6.8.5 Sulinermi ajoqusersinnaanermut sillimmasiisarneq pillugu ataatsimiititaliaq

Danskitt sulinermi ajoqusersinnaanermut sillimmasiisarneq pillugu inatsisaat arlalitsigut allannguuteqarluni Kalaallit Nunaannut atuuppoq, Kalaallit Nunaanni inuussutissarsiornerup aaqqissuussaananeranut naleqqussagaalluni.

Kalaallit Nunaanni Sulinermi Ajoqusersinnaanermut Isumannarineq pillugu Ataatsimiititap, danskitt Arbejdsskade-styrelsia sinnerlugu sulisilluni ajoqusersinnaanermut isumannarineq aqutaraa.

Kalaallit Nunaanni Sulisilluni ajoqusersinnaanermut isumannarineq pillugu adressini sukumiinerusumik takuuk: www.nanoq.gl/Emner/Erhverv/Arbejdsmarked/Arbejdsskader.aspx aamma www.ask.dk/sw5472.asp

Titartagaq 6.4 Sulisilluni ajoqusernerit Sulisilluni ajoqusersinnaanermut Isumannarineq pillugu ataatsimiititatumt nalunaarutigineqarsimasut

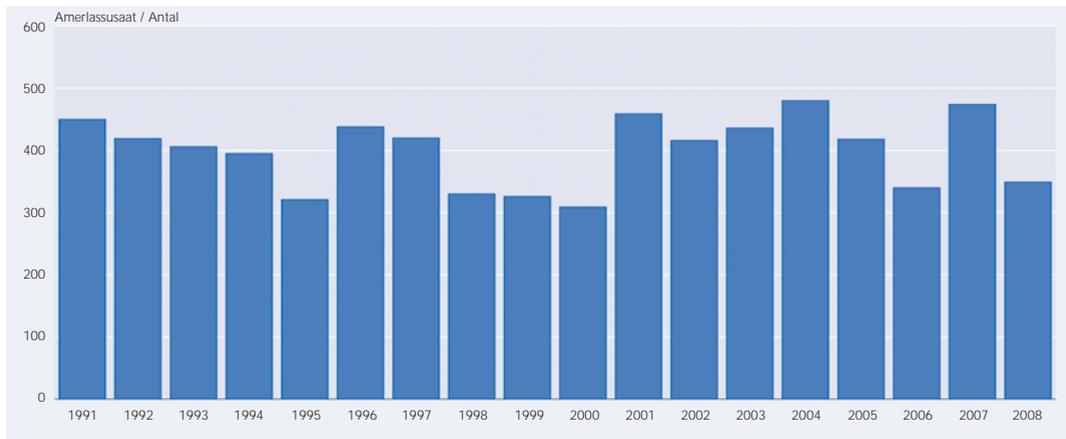
6.8.5 Nævnet for Arbejdsskadesikring

Den danske lov om arbejdsskadesikring er gældende i Grønland med visse ændringer, tilpasset den grønlandske erhvervsstruktur.

Det er Det Grønlandske Nævn for Arbejdsskadesikring, der på vegne af den danske Arbejdsskade-styrelse administrerer arbejdsskadesikringen.

Se mere om Det Grønlandske Nævn for Arbejdsskadesikring på adresserne: <http://dk.nanoq-gl/Emner/Erhverv/Arbejdsmarked/Arbejdsskader.aspx> og www.ask.dk/sw5472.asp

Figur 6.4 Anmeldte arbejdsskader til Nævnet for Arbejdsskadesikring

Najoqquataq: Sulisilluni Ajoqusersinnaanermut Ataatsimiititaliaq

Kilde: Nævnet for Arbejdsskadesikring

Tabel 6.1

Sulisartut naalakkersuisuni atorfillit S.I.K-isumaqatigiissutaa malillugu akis-
saataasa minnerpaaffii.

	Ilinniagaqanngitsut / Ikke-faglærte		Iliniagallit / Faglærte		
	1. apr	1. okt	1. apr	1. okt	
			Kr. timimut / Kr. pr. time		
1981	30,40	32,90	33,60	36,10	1981
1982	35,35	37,35	38,55	40,55	1982
1983	39,35	40,85	42,55	44,05	1983
1984	41,50	42,40	44,70	45,60	1984
1985	43,30	44,20	46,50	47,40	1985
1986	46,10	46,85	49,30	50,05	1986
1987	48,42	48,42	52,25	52,25	1987
1988	50,10	51,72	54,60	56,75	1988
1989	52,43	52,43	58,82	58,82	1989
1990	52,79	52,79	59,85	59,85	1990
1991	54,19	54,19	61,34	61,34	1991
1992	55,59	55,59	62,83	62,83	1992
1993	56,17	56,17	65,18	65,18	1993
1994	56,75	56,75	67,52	67,52	1994
1995	57,36	57,36	69,33	69,33	1995
1996	57,97	57,97	71,15	71,15	1996
1997	59,33	59,33	72,41	72,41	1997
1998	59,90	59,90	73,47	73,47	1998
1999	61,40	61,40	75,31	75,31	1999
2000	62,90	62,90	77,14	77,14	2000
2001	64,65	64,65	78,89	78,89	2001
2002	66,40	66,40	80,64	80,64	2002
2003	68,17	68,17	82,35	82,35	2003
2004	69,93	69,93	84,01	84,01	2004
2005	71,69	71,69	85,67	85,67	2005
2006	73,36	73,36	88,47	88,47	2006
2007	75,03	75,03	90,14	90,14	2007
2008	76,70	76,70	91,81	91,81	2008

Malugiuk: Kisitsisit taasat tassa akunnermusiat minnerpaaffii (akissaatit tunngaviu-
sut + akitsuutitut tapisiat taavalu ilinniagaqarsimanermut tapisiat) pisortat SIK-lu
isumaqatigiissutaat malillugu.

Najoqquataq: Naatsorsueqqissaartarfik

Tabel 6.1

Minimale lønsatser for offentligt ansatte arbejdere efter
SIK's-overenskomst med Grønlands Hjemmestyre

Anm.: Tallene angiver den minimale timeløn på 1. trin i henhold til
overenskomst mellem Grønlands Landsstyre, Finansministeriet og
SIK.

Kilde: Grønlands Statistik

Tabel 6.2

Suliassaqtitsinermi sulinerup annertussusia inuussutissarsiuteqarfiit pingaarnerit arnanut angutinullu agguataagaq

Tabel 6.2

Beskæftigelsen opgjort i årsværk fordelt på køn og hovedbrancher

Aningaasarsiat tunisisartullu	Arnat/Kvinder				Angutit/Mænd				Hovedbranche
	2003	2004	2005	2006	2003	2004	2005	2006	
	Sulinerup annertussusia / Antal årsværk								
Katillugit	12.003	12.267	12.679	13.005	15.493	15.754	15.980	16.468	I alt
Nunalerineq, piniarneq									Landbrug, jagt og
orpippassualerinerlu	0	0	1	1	14	14	14	13	skovbrug
Aalisarneq	75	59	80	91	1.362	1.223	1.321	1.351	Fiskeri
Aatsitassanik piiaaneq	4	7	8	10	13	65	131	149	Råstofudvinding
Suliffissuit	268	252	264	281	652	606	585	643	Industri
Innaallagiamik, kiassarnermik									El-, gas-, varme- og
imermillu pilersuineq	75	74	71	74	395	392	373	347	vandforsyning
Sanaartorneq	70	94	102	246	1.849	1.999	2.002	2.658	Bygge- og anlægsvirksomhed
Nioqquteqarneq iluarsagassanillu									Handel og reparations
suliaqarneq	1.919	2.001	2.002	1.974	2.742	2.861	2.766	3.030	virksomhed
Akunnittarfiit									Hotel- og restaurations-
neriniartarfillu	437	437	483	471	380	393	392	389	virksomhed
Assartuineq 1)	554	583	600	628	1.813	1.881	1.897	1.954	Transportvirksomhed 1)
Aningaaseriviit, aningaasaliineq									Pengeinstitutter, finansierings-
sillimmasisarnerlu	94	92	99	104	57	64	61	61	og forsikringsvirksomhed
Pigisat naliliit, attartortitsineq									Fast ejendom, udlejning,
niuerneq assigisaallu	460	447	401	466	806	824	764	815	forretningsservice mv.
Pisortaqarfiit ingerlataat, illersornissaq									Offentlig administration,
isumaginninnikkut ikorfatuineq	7.646	7.793	8.150	8.347	4.454	4.466	4.729	4.717	forsvar og socialforsikring
Atuartsitineq	26	28	24	28	20	23	20	22	Undervisning
Peqqinneq atugarissaarnermullu									Sundheds- og velfærds
suliffeqarfiit	34	41	44	60	6	9	13	26	institutioner mv.
Piginneqatigiilluni ingerlatsiviit allat,									Andre kollektive, sociale og
isumaginninnikkut namminerisamillu									personlige
sullissinerit	200	211	205	224	293	295	296	291	serviceaktiviteter
Nunaniit tamalaaniit kattuffiit	-	-	0	-	-	-	-	-	Internationale organisationer mv.
Oqaatigineqanngitsut 2)	141	148	145	0	638	639	616	2	Uoplyst 2)

Nassuiaatit: 1) Silaannakkut immakkut nunakkullu angallassineq nalunaarasuartaatikullu attaveqarneq inuutissarsiuteqarfiup "assartuineq"-up ataaniipput.
 2) Inuutissarsiorfik "oqaatigineqanngitsut" ilagivaat inuit assigiinngisut, suliffeqaarfiisa sueneri paasineqarsinnaanngitsut.
 Malugiuk: Amerlanerpaartaat taakkunaniittut Thule Air Basemi Pituffimmiittumi sulisuupput. Inuutissarsiorfillu aammattaaq peqarsinnaapput suliffeqarfinnik suliqaanngitsunik, tassaasut suliffeqarfiit uninngasut.
 Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik.

Noter: 1) Hovedbranchen 'Transportvirksomhed' omfatter bl.a. Luft-, Sø- og Landtransport samt Telekommunikation.
 2) Hovedbranchen 'Uoplyst' omfatter bl.a. en række personer, hvor det ikke er muligt at identificere branchen.
 Langt størstedelen af disse personer arbejder på Thule Air Base i Pituffik. Hovedbranchen kan også indeholde virksomheder uden aktivitet, dvs. hvilende virksomheder.
 Kilde: Grønlands Statistik

Tabel 6.3

Suliassaqartitsinerimi akissarsiornermut inuussutissarsiuqarfiit pingaanerit arnanut angutinullu agguataagaq

	Arnat/Kvinder				Angutit/Mænd				I alt
	2003	2004	2005	2006	2003	2004	2005	2006	
	1.000 kr.								
Katillugit	2.138.121	2.289.576	2.355.883	2.461.552	3.889.998	4.045.311	4.115.154	4.482.656	
Nunalerineq, piniarneq									Landbrug, jagt og skovbrug
orpippassualerinerlu	3	5	76	63	1.451	1.786	1.777	1.641	Fiskeri
Aalisarneq	15.191	13.872	14.285	15.797	333.906	303.338	321.419	331.160	Råstofudvinding
Aatsitassanik pilaaneq	1.369	1.980	2.806	3.024	4.875	20.824	47.731	58.329	Industri
Suliffissuit	41.112	41.218	43.213	48.484	166.600	164.085	150.744	189.739	El-, gas-, varme- og vandforsyning
Innaallagiamik, kiassarnermik									Bygge- og anlægsvirksomhed
imermillu pilersuineq	16.094	16.062	16.420	17.505	114.628	116.280	113.318	108.053	Handel og reparationsvirksomhed
Sanaartorneq	13.785	17.672	19.253	64.059	475.140	516.630	522.299	786.554	Hotel- og restaurationsvirksomhed
Nioqquteqarneq iluarsagassanillu suliaqarneq	291.983	310.877	313.319	305.862	636.436	664.368	670.405	795.038	Transportvirksomhed
Akunniit									Pengeinstitutter, finansierings- og forsikringsvirksomhed
neriniartarfiliit	54.678	55.626	61.691	65.718	73.811	78.290	76.991	80.452	Fast ejendom, udlejning, forretningservice mv.
Assartuineq	123.780	129.560	135.328	148.468	528.638	564.643	564.035	600.776	Fast ejendom, udlejning, Offentlig administration, forsvar og socialforsikring
Aningaaseriviit aningaasaliineq									Undervisning
sillimmasisarnertu	21.814	23.213	24.906	26.865	21.231	22.197	21.956	24.416	Sundheds- og velfærdsinstitutioner mv.
Pigisat nalillit, attartortitsineq									Andre kollektive, sociale og personlige serviceaktiviteter
niuerneq assigisaallu	83.843	85.099	78.967	97.321	221.739	229.174	209.551	267.731	Internationale organisationer mv.
Pisortaqarfiit ingerlataat, illersornissaq isumaginninnik-kut ikorfatuineq	1.382.748	1.495.840	1.543.593	1.601.556	1.036.629	1.076.132	1.113.680	1.142.114	Uoplyst
Atuartitsineq	4.627	5.094	5.086	5.636	5.034	5.589	5.145	5.786	
Peqqinneq atugarissaarnemullu suliffeqarfiit	6.984	7.461	8.496	12.432	808	1.656	3.171	6.918	
Piginneqatigiilluni ingerlatsiviit allat, isumaginninnikkut namminerisamillu sullissinerit	41.639	43.405	44.854	48.623	75.954	77.355	81.186	83.258	
Nunaniit tamalaaniit kattuffiit	-	-	42	-	-	-	-	-	
Oqaatigineqanngitsuq	38.473	42.591	43.548	137	193.116	202.964	211.745	692	

Nassuaatit: 1) Silaannakkut immakkut nunakkullu angallassineq nalunaarasuartaatikullu attaveqarneq inuutissarsiuqarfiup "assartuineq"-up ataanippup.
 2) Inuutissarsiorfik "oqaatigineqanngitsut" ilagivaat inuit assigiinngitsut, suliffeqarfiisa suueneri paasineqarsinnaanngitsut.
 Malugiuk: Amerlanerpaartaat taakkunaniittut Thule Air Base mi Pituffimmiittumi sulisuupput. Inuutissarsiorfiillu aammattaq peqarsinnaapput suliffeqarfinnik suliaqanngitsunik, tassaasut suliffeqarfiit uningasut.
 Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik.

Tabel 6.3

Beskæftigelsen opgjort i lønsum fordelt på køn og hovedbrancher, i 1.000 kr.

Noter: 1) Hovedbranchen 'Transportvirksomhed' omfatter bl.a. Luft-, Sø- og Landtransport samt Telekommunikation.
 2) Hovedbranchen 'Uoplyst' omfatter bl.a. en række personer, hvor det ikke er muligt at identificere branchen.
 Langt størstedelen af disse personer arbejder på Thule Air Base i Pituffik. Hovedbranchen kan også indeholde virksomheder uden aktivitet, dvs. hvilende virksomheder.
 Kilde: Grønlands Statistik

Tabel 6.4

Qaammammut agguaqatigiisillugu 2008-mi sulffissaaleqinermik eqqugaasut ilinniakkanut suaassusermullu agguataarlugit

Katillugit	Katillugit /			Katillugit /			I Alt
	I alt			I alt			
	Arnat / Kvinder	Angutit / Mænd	Pct.	Arnat / Kvinder	Angutit / Mænd	Amerlassutsit / Antal	
	100,0	100,0	100,0	1.783	768	1.015	
Ilinniarsimaneq nalunaarutigineqanngilaq	1,8	1,3	2,2	32	10	22	Uddannelse uoplyst
Savimilinerineq	1,9	0,2	3,3	35	1	33	Jern og metal
Sanaartorneq	1,9	0,3	3,1	33	2	31	Bygge og anlæg
Niuerneq allaffissornerlu	4,0	5,4	2,9	71	42	29	Handel og kontor
Inuussutissalerineq	2,0	2,8	1,3	35	21	14	Levnedsmiddel
Imarsiorneq aalisarnerlu	2,5	0,5	3,9	44	4	40	Søfart og fiskeri
Aalisakkerineq	0,4	0,3	0,5	7	2	5	Fiskeindustri
Perorsaanermi, isumaginninnermilu suliallit	1,6	3,5	0,2	29	27	2	Pædagogiske og sociale fag
Titartaaneq	0,1	0,0	0,1	2	0	1	Grafiske fag
Sullissineq	0,3	0,4	0,2	5	3	2	Serviceområdet
Akunnattut	2,0	1,4	2,4	35	11	24	Mellemlange uddannelser
Ilinniakkat ingerlaqqittut	0,1	0,1	-	1	1	0	Videregående uddannelser
Ilinniartitaanerit allat	0,1	0,0	0,1	2	0	2	Diverse uddannelser
Ilinniarsimangitut	81,5	83,8	79,8	1.453	643	810	Ufaglært

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik

Tabel 6.4

Berørte af ledighed i 2008 i gennemsnit pr. måned fordelt på uddannelse og køn

Kilde: Grønlands Statistik

Tabel 6.5

Qaammammut agguaqatigiisillugu piffissap qiteqqunnerani sulffissaaleqisut ilinniakkanut suaassusermullu agguataarlugit, 2008

Katillugit	Katillugit /			Katillugit /			I Alt
	I alt			I alt			
	Arnat / Kvinder	Angutit / Mænd	Pct.	Arnat / Kvinder	Angutit / Mænd	Amerlassutsit / Antal	
	100,0	100,0	100,0	1.132	468	665	
Ilinniarsimaneq nalunaarutigineqanngilaq	1,7	1,3	2,0	20	6	13	Uddannelse uoplyst
Savimilinerineq	1,9	0,2	3,2	22	1	21	Jern og metal
Sanaartorneq	1,9	0,2	3,1	21	1	20	Bygge og anlæg
Niuerneq allaffissornerlu	4,0	5,6	2,9	46	26	19	Handel og kontor
Inuussutissalerineq	1,9	2,6	1,4	22	12	10	Levnedsmiddel
Imarsiorneq aalisarnerlu	2,7	0,5	4,2	31	3	28	Søfart og fiskeri
Aalisakkerineq	0,4	0,3	0,5	5	1	3	Fiskeindustri
Perorsaanermi, isumaginninnermilu suliallit	1,4	3,1	0,2	16	15	2	Pædagogiske og sociale fag
Titartaaneq	0,1	0,1	0,1	1	0	1	Grafiske fag
Sullissineq	0,3	0,4	0,2	3	2	1	Serviceområdet
Ilinniakkat akunnattumik sivissusullit	2,0	1,4	2,5	23	7	16	Mellemlange uddannelser
Ilinniakkat ingerlaqqittut	0,1	0,1	-	1	1	-	Videregående uddannelser
Ilinniartitaanerit allat	0,1	0,0	0,1	1	0	1	Diverse uddannelser
Ilinniarsimangitut	81,4	84,0	79,6	922	393	529	Ufaglært

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik

Tabel 6.5

Medio ledige i gennemsnit pr. måned fordelt på uddannelse og køn i 2008

Kilde: Grønlands Statistik